

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการจัดสอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและแนวการจัดประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพ หลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ วิทยานิพนธ์ และเอกสารต่าง ๆ เพื่อนำความรู้ความความคิดเห็นมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นและสุ่มตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5,6 ในโรงเรียนประถมศึกษาของสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล รวม 752 โรงเรียน

2.2 ตัวอย่างประชากร คือผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5 และ ป.6 ซึ่งได้จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

2.2.1 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากประชากรในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ร้อยละ 50 ของจำนวนโรงเรียนแต่ละจังหวัด ได้โรงเรียน 377 โรงเรียน

2.2.2 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการเปิดสอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นให้ผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างได้ตอบ โรงเรียนละ 1 คน รวม 377 คน และกำหนดเป้าหมายจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของจำนวนโรงเรียนแต่ละจังหวัด ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืน 271 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 72 ของแบบสอบถามที่ส่งไป แยกเป็นรายจังหวัดได้ดังนี้

จังหวัดยะลา	ได้รับแบบสอบถามคืน ร้อยละ 78 ของแบบสอบถามที่ส่งไป
จังหวัดปัตตานี	ได้รับแบบสอบถามคืน ร้อยละ 60 ของแบบสอบถามที่ส่งไป
จังหวัดนราธิวาส	ได้รับแบบสอบถามคืน ร้อยละ 79 ของแบบสอบถามที่ส่งไป
จังหวัดสตูล	ได้รับแบบสอบถามคืน ร้อยละ 66 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

2.2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นไปหาความดีในการเปิดสอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ แต่เนื่องจากงานเลือกที่กำหนดไว้ในเนื้อหารายละเอียดเชิงงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5 และ ป.6 มีมากถึง 40 กลุ่มงาน ผู้วิจัยไม่สามารถนำมาศึกษาทั้งหมดได้ จึงกำหนดไว้ว่าจะศึกษาแขนงงานเลือกละ 1 กลุ่มงาน ซึ่งเป็นกลุ่มงานที่มีโรงเรียนเปิดสอนมากที่สุดในแต่ละงานนั้น ๆ แต่คงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ปรากฏว่าได้กลุ่มงานเลือก 4 กลุ่มงาน จากโรงเรียน 249 โรงเรียน ซึ่งจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนงานเลือกได้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียน	249 คน
ครูผู้สอนงานอาหารและโภชนาการ	
แขนงงานบ้าน	147 คน
ครูผู้สอนงานการทำสวนผัก	
แขนงงานเกษตร	129 คน
ครูผู้สอนงานสาน แขนงงานช่าง	68 คน
ครูผู้สอนงานประดิษฐ์ เศษวัสดุเหลือใช้	
ในท้องถิ่น แขนงงานช่างประดิษฐ์	127 คน

รวมตัวอย่างประชากร 720 คน แบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน 249 คน และครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 471 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 2 ชุด

คือ

3.1	แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน	1 ชุด
3.2	แบบสอบถามครูผู้สอนงานเลือก	1 ชุด

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดนี้ ผ่านการตรวจสอบเนื้อหา การใช้ภาษา และรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้แก้ไขเล็กน้อย คือในแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ข้อ 7.10 เพิ่มเรื่อง "การให้ความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ" ข้อ 8 เกี่ยวกับความพอใจของผู้บริหารโรงเรียนต่อการสอนของครูและการเรียนของนักเรียน แบบสอบถามที่เสนอให้พิจารณาไม่ได้แยกไว้ว่า ส่วนไหนเป็นความพอใจในการสอนของครู และส่วนไหนเป็นความพอใจในการเรียนของนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิได้แนะนำให้แยกส่วนไว้เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น ในแบบสอบถามครูผู้สอนงานเลือกทั้ง 4 งาน แนะนำให้เพิ่มข้อ 29 เรื่อง "การสอนให้นักเรียนสามารถประเมินผลงานของตนเองและของเพื่อนเพียงรายการเดียว"

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนงานเลือกกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5 และ ป.6 ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 15 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน ปรับปรุงข้อความในวงเล็บของตอนที่ 2 ข้อ 2 และ ข้อ 5 จากความเดิม "ทั้งงานเลือกบังคับและ/หรืองานเลือกอิสระ" เป็น "งานเลือก 100 ชม.และ/หรืองานเลือกในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ 200 ชม." ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน แต่ให้สื่อความหมายดีกว่า และสลับที่ข้อ 44 กับข้อ 45 เพื่อให้ผู้ตอบมองเห็นช่องว่างสำหรับเติมค่าได้ชัดเจน จะไม่หลงลืมในการตอบ

แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว มี 7 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมค่า

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ มี 33 ข้อ ประกอบด้วย ลักษณะวิชาที่โรงเรียนเปิดสอนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ การจัดทำแผนการสอน เหตุผลในการเปิดสอน ข้อคำนึงในการเปิดสอน ความพอใจในการสอนของครูและการเรียนของนักเรียน พร้อมปัญหา สาเหตุ และข้อเสนอแนะ ลักษณะแบบสอบถามแบบเลือกตอบ มาตราส่วนประเมินค่าและเติมค่า

แบบสอบถามครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มภาระงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5 และชั้น ป.6 ใ้แยกเฉพาะงาน ทั้ง 4 งานเลือก แต่ละงานมี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว มี 4 ข้อ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและเติมค่า

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แยกได้ดังนี้

งานอาหารและโภชนาการ 67 ข้อ

งานการทำสวนผัก 68 ข้อ

งานสาน 59 ข้อ

งานประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น 64 ข้อ

แบบสอบถามแต่ละงานประกอบด้วย ประสิทธิภาพส่วนตัว ความสนใจ เอกสารประกอบการสอน กระบวนการเรียนการสอน จำนวนอุปกรณ์การสอน จำนวนนักเรียนที่สอนแต่ละครั้งโดยเฉลี่ย ความพอใจของครูต่อการปฏิบัติงานของนักเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกการสอน พร้อมปัญหา สาเหตุ และข้อเสนอแนะ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบมาตราส่วนประเมินค่า และเติมค่า

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ 2 วิธี คือ

4.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่มีโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ เพื่อให้จัดส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนงานเลือกตอบแบบสอบถาม และขอความกรุณาจากผู้บริหารโรงเรียน รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดส่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

4.2 ผู้วิจัยไปติดตามแบบสอบถามด้วยตนเองที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และที่ผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียน เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืนมากที่สุด และบันทึกตามเวลาที่กำหนด ใ้รับแบบสอบถามคืน 644 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.4 ทั้งรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำแนกเป็นรายจังหวัด

จังหวัด แบบสอบถาม	ยะลา			ปัตตานี			นราธิวาส			สตูล			รวม		
	ส่งไป		ได้รับ	ส่งไป		ได้รับ	ส่งไป		ได้รับ	ส่งไป		ได้รับ	ส่งไป		ได้รับ
	จำ	จำ	ร้อยละ	จำ	จำ	ร้อยละ	จำ	จำ	ร้อยละ	จำ	จำ	ร้อยละ	จำ	จำ	ร้อยละ
	นวน	นวน	ละ	นวน	นวน	ละ	นวน	นวน	ละ	นวน	นวน	ละ	นวน	นวน	ละ
ผู้บริหารโรงเรียน	64	59	92.1	57	54	94.7	96	89	92.7	32	31	96.8	249	233	93.5
งานอาหารและโภชนาการ	44	38	86.3	28	23	82.1	52	47	90.3	23	22	95.6	147	130	88.4
งานการทำสวนผัก	36	31	86.1	27	24	88.8	46	41	89.1	20	19	95.0	129	115	89.1
งานसान	18	16	88.8	18	15	83.3	26	21	80.7	6	5	83.3	68	57	83.8
งานประภึษฐ์เคอว้สกุเหลือใช้ในทองถึน	34	28	82.3	31	26	83.8	48	43	89.5	14	12	85.7	127	109	85.8
รวม	196	172	87.7	161	142	88.2	268	241	89.9	95	89	93.6	720	644	89.4

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน และแบบสอบถามครูผู้สอนงานเลือก กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้น ป.5 และ ป.6 โดยนำข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Statistical Packaged for Social Science) ช่วยในการประมวลผลข้อมูล หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

5.1 ค่าร้อยละ สำหรับแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

5.2 ค่าเฉลี่ย สำหรับแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$\bar{X} = \frac{\sum f X}{N}$$

$\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum f X$ คือ ผลรวมของความถี่คูณกับคะแนน

N คือ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

เนื่องจากได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 4, 3, 2, 1, 0 แทนค่าตอบมากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด และไม่มี (ไม่ปฏิบัติ ไม่เข้าใจ ไม่พอใจ) ในแบบสอบถามบางตอน เมื่อนำค่าน้ำหนักมาหาค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ในการตีความหมาย ดังนี้

3.50 - 4.00 หมายถึง มากที่สุด

2.50 - 3.49 หมายถึง มาก

1.50 - 2.49 หมายถึง น้อย

0.50 - 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

0.00 - 0.49 หมายถึง ไม่มี ไม่ปฏิบัติ ฯลฯ

5.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วน
ประเมินค่า

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - (\bar{x})^2}$$

S.D. คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx^2$ คือ ผลรวมของความถี่คูณกับคะแนนยกกำลังสอง

$\bar{x}^2$ คือ ค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง

N คือ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

5.4 อัตราร้อย สำหรับแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การสอนคือจำนวน
นักเรียนของแต่ละงานเลือก

5.5 สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหา สาเหตุ และข้อเสนอแนะ
ทั้งแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน และแบบสอบถามครูผู้สอนงานเลือก ชั้น ป.5 และ ป.6
ของแต่ละงานเลือก ใช้วิธีรวบรวมเป็นหมวดหมู่แล้วแสดงค่าร้อยละ

6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย